Результати дослідження ЮНІСЕФ в Україні показали, що 36% дітей, якіотрималитравматичнийдосвідвійни. 9% дітей з незадовільним станом психічногоздоров'я через війну. 4% дітей не можуть відвідувати навчальні закладичерез незадовільний емоційний стан [2].

Фізичне та психічне здоров'я здобувачів освіти, закладів середньої ланки, загальної середньої освіти, формується під впливом складної системи взаємопов'язаних між собою факторів. Ці фактори мають різну природу та механізми впливу на людину, хоча їхня дія раніше була набагато меншою. Розуміння цих факторів є необхідною умовою для розробки ефективних стратегій збереження та зміцнення здоров'я учнів 5–9 класів ЗЗСО.

Одним з дієвих шляхів вирішення цієї проблеми є здоров'язбережувальні технології – система заходів, метою яких є збереження та зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я здобувачів закладів загальної середньої освіти. Їхнє використання в навчальному середовищі є необхідною умовою для формування здорового способу життя здобувачів освітита створення сприятливого освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Щорічний звіт про стан здоров'я населення України. [Електронний ресурс]. URL: https://tinyurl.com/4vatntzm (дата звернення: 26.02.2025 р).
2. Звіт дослідження ЮНІСЕФ. [Електронний ресурс]. URL: https://tinyurl.com/3puhur34 (дата звернення: 03.03.2025 р).

ЦІКАВА БІОЛОГІЯ: ДІЄВІ СПОСОБИ ВИКЛАДАННЯ

Пилипишин М., Москалюк Н. В.

Біологія – це не просто наука про живе, це захоплива подорож у світ неймовірних процесів, складних систем та дивовижних організмів. Проте, часто сучасні школярі сприймають її як набір сухих фактів та незрозумілих термінів. Як же зробити біологію цікавою та доступною для кожного?

В даній публікації ми розглянемо дієві способи викладання, які допоможуть зацікавити учнів, мотивувати на дослідження та зроблять кожен урок біології незабутньою пригодою.

Враховуючи сучасні тенденції, можна запропонувати декілька способів залучення учнів до вивчення біології, зокрема:

1. Інтерактивні технології [5]: використання мультимедійних засобів (інтерактивні презентації, відео, які допоможуть

візуалізувати складні біологічні процеси); віртуальні лабораторії [4] та симуляції (дозволять учням проводити експерименти в онлайн-середовищі); мобільні додатки, онлайн-платформи; QR-коди тощо.

2. Проєктна діяльність: наукові, творчі, дослідницькі, інформаційні проєкти (інструмент для розвитку в учнів ключових компетентностей, таких як критичне мислення, креативність, комунікативні навички та вміння працювати в команді).

3. Залучення до досліджень: запрошення експертів; робота в наукових гуртках; участь у наукових конкурсах тощо.

4. Контекст та практичне застосування [1]: зв'язок з буденним життям (прикладами з охорони здоров'я, екології й технологій); мультидисциплінарний підхід (взаємодіє з іншими науками, такими як хімія, фізика чи соціальні науки, щоб створити цілісну картину).

5. Активні методи навчання: дебати та обговорення (дискусії на тему наукових досягнень чи етичних питань, що виникають у біології); ігрові методи (ігри у навчальному процесі) [2].

Запропоновані підходи [3] можуть допомогти створити активну навчальну атмосферу, де учні можуть не лише отримувати знання, але й самостійно досліджувати та відкривати нові ідеї в біології. Особливо важливі моменти щодо ролі сучасного вчителя та принципів нової української школи (НУШ). Можна застосувати кілька стратегій, які можуть допомогти вчителям максимально ефективно виконувати ці завдання:

1. Стимулювання зацікавленості: залучення учнів до обговорень (дати можливість учням висловлювати свої думки й запитання стосовно теми); використання реальних ситуацій (пояснювати предмет через приклади з повсякденного життя або сучасних проблем).

2. Практичне значення: проєкти з реального життя (створити можливості для учнів працювати над проєктами, які мають суспільне значення, наприклад, екологічні ініціативи).

3. Міжпредметні зв'язки: інтеграція предметів (поєднувати біологію з хімією, географією, історією тощо. Наприклад, обговорення впливу змін клімату (географія) на біорізноманіття (біологія).

4. Розвиток критичного мислення: аналіз інформації (вчити учнів критично оцінювати інформацію, використовувати наукові методи, щоб розуміти, як одержані результати можуть впливати на суспільство).

Біологія може бути досить складною для сприйняття, особливо для школярів, які звикли до відео та інтерактивних форматів. Ось декілька прикладів, як зробити уроки біології більш цікавими:

– Віртуальна екскурсія «Клітина як місто», де органели клітини – це різні райони міста, ядро – це мерія, мітохондрії – електростанції, рибосоми – фабрики. Використовуйте 3D-моделі та анімації, щоб зробити екскурсію більш наочною;

– Дослідницький проєкт «Вплив музики на ріст рослин». Розділіть клас на групи, кожна з яких досліджує вплив різних жанрів музики (класична, рок, поп) на ріст рослин. Учні проводять експерименти, збирають дані, аналізують результати та презентують свої висновки.

– Рольова гра «Екологічний суд». Організуйте рольову гру, де учні виступають у ролі екологів, юристів, представників промисловості та громадськості. Розгляньте реальну екологічну проблему (наприклад, забруднення річки) та проведіть «судове засідання».

– Лабораторна робота «Виділення ДНК з фруктів», де учні самостійно виділяють ДНК з бананів або полуниці.

Отже, щоб біологія стала цікавою та зрозумілою для школярів, важливо підтримувати постійний зв’язок з ними, враховувати їхні запити та інтегрувати відповідні теми в навчальну програму.

Список використаних джерел

1. Верещагіна Г.Д. Впровадження інноваційних технологій на уроках біології з використанням опорних конспектів (методичний посібник). Харцизька українська гімназія з класами загальноосвітньої школи І ступеня, 2011 р. 50 с.
2. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. К.: А.С.К., 2003. 192 с.
3. Рачинська І.М. Технологія формування та розвитку критичного мислення. Х.: Основа, 2013. 128 с.
4. Руснак Т.М. Сучасні технології навчання. Х.: Основа, 2007. 95 с.
5. Сліпчук І.Ю., Мороз І.В. Використання комп’ютерних технологій у процесі реалізації цілей і завдань сучасної біологічної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2008. № 5. С. 34–41.